

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๘ เดือนสิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายณรงค์ชัย ปาระโกน

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๘๗ หมู่ที่ ๗ ตำบลน้ำแพร่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
โทรศัพท์ ๐๖๓ ๑๑๘ ๘๓๗๕ Facebook ณรงค์ชัย ปาระโกน Line ณรงค์ชัย ปาระโกน
เกิด พ.ศ. ๒๕๐๙ ปัจจุบันอายุ ๕๘ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น

สถาบันการศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าว

๖. อาชีพปัจจุบัน

☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ รับเงินเดือนประจำ (ผู้ใหญบ้าน)

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๒๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก พืชผัก

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. แปลงปลูกพืชผักผสมผสาน

แปลงปลูกพืชผักผสมผสาน ใน ศพก. อำเภอพร้าว ปลูกพืชผักหมุนเวียนไปตลอดทั้งปี ทั้งแปลง
พืชผักที่อยู่ในโรงเรือน และนอกโรงเรือน โดยพืชผักที่ปลูก ได้แก่ จิงจูฉ่าย มะระ บวบ ผักบุ้ง คะน้า เป็นต้น





๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
ฐานเรียนรู้ที่ ๑ การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ



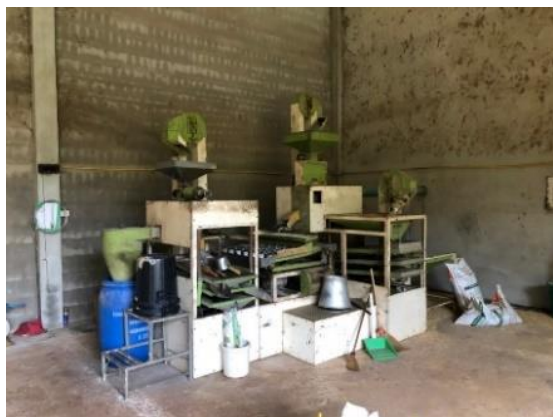
ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การปลูกผักอินทรีย์



ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การผลิตเมล็ดพันธุ์ผัก



ฐานเรียนรู้ที่ ๔ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร



๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๖ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การลดต้นทุนการผลิต การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ
๒. การจัดทำมาตรฐานการผลิต การปลูกผักอินทรีย์
๓. การแปรรูป การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การทำเกษตรผสมผสาน
๒. การจัดทำบัญชีครัวเรือน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วยวิสาหกิจชุมชน

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก.

หลักสูตรของ ศพก. ที่มีความโดดเด่น คือ การทำปุ๋ยหมัก โดยเกษตรกรต้นแบบของ ศพก.

มีองค์ความรู้ในการทำปุ๋ยหมักคุณภาพสูง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อลดต้นทุนการผลิต เกษตรกรสามารถผลิตปุ๋ยหมักใช้เองได้ ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ย
๒. เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินร่วนซุย ระบายน้ำได้ดี และมีธาตุอาหารที่จำเป็นสำหรับพืช
๓. เพื่อจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร โดยกระบวนการที่ใช้ธรรมชาติเป็นหลัก ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ

การทำปุ๋ยหมักคุณภาพสูง

ส่วนผสม :

1. กระจุกป่น 5 กิโลกรัม
2. มูลวัว 45 กิโลกรัม
3. มูลไก่ 45 กิโลกรัม
4. มูลค้างคาว 5 กิโลกรัม
5. ปอสะเฟด 5 กิโลกรัม
6. จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง 10 ลิตร

วิธีทำ : เทส่วนผสมบอกรวมกัน คลุกเคล้าให้เข้ากัน นำจุลินทรีย์สังเคราะห์แสงผสมน้ำในอัตรา 8 ซีซีต่อน้ำ 10 ลิตร รดลงไปในส่วนผสมให้ทั่ว ใช้ผ้าพลาสติกคลุม หมักไว้ประมาณ 30 วัน จึงสามารถนำไปใช้ได้

อัตราที่ใช้ : พืชผัก 500 กิโลกรัมต่อไร่ ไม้ผล 3 – 5 กิโลกรัมต่อต้น

ส่วนผสมจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง

- ไข่ไก่ 2 ลูก
- ผงชูรส 35 กรัม
- เครื่องดื่มบำรุงกำลัง 1 ขวด (150 ซีซี)

- หัวเชื้อจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง

วิธีทำ : นำไขไก่ ผงชูรส เครื่องดื่มชูกำลัง ผสมให้เข้ากัน กรอกน้ำเปล่าลงแกลลอนน้ำดื่มขนาด 5 ลิตร เทส่วนผสม 4 ช้อนโต๊ะและหัวเชื้อจุลินทรีย์สังเคราะห์แสงลงไปในแกลลอน นำไปตากแดด จนน้ำกลายเป็นสีแดง ประมาณ 1 เดือน จึงนำไปใช้



เกษตรกรต้นแบบ : นายณรงค์ชัย ปาระโกน



ส่วนผสมจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง

- ไข่ไก่ 2 ลูก
- ผงชูรส 35 กรัม
- เครื่องดื่มบำรุงกำลัง 1 ขวด (150 ซีซี)
- หัวเชื้อจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง

วิธีทำ

นำไข่ไก่ ผงชูรส เครื่องดื่มบำรุงกำลัง ผสมให้เข้ากัน กรอกน้ำเปล่าลงเกลลอนน้ำดื่มขนาด 5 ลิตร เทส่วนผสม 4 ข้อนี้อัดและหัวเชื้อจุลินทรีย์สังเคราะห์แสงลงไปในเกลลอน นำไปตากแดดจนน้ำกลายเป็นสีแดง ประมาณ 1 เดือน จึงนำไปใช้อัตราที่ใช้ : จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง 10-20 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นทางใบหรือราดทางดิน

องค์ความรู้ ศูนย์เรียนรู้

การเพิ่มประสิทธิภาพ
การผลิตสินค้าเกษตร
(ศพก.) อำเภอพร้าว

การทำปุ๋ยหมักคุณภาพสูง

ส่วนผสม

- ✓ กระดุกป่น 5 กิโลกรัม
- ✓ มูลวัว 45 กิโลกรัม
- ✓ มูลไก่ 45 กิโลกรัม
- ✓ มูลค้างคาว 5 กิโลกรัม
- ✓ ฟอตเฟต 5 กิโลกรัม
- ✓ จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง 10 ลิตร

วิธีทำ

เทส่วนผสมกองรวมกัน คลุกเคล้าให้เข้ากัน นำจุลินทรีย์สังเคราะห์แสงผสมน้ำในอัตรา 8 ซีซี ต่อน้ำ 10 ลิตร รดลงไปในส่วนผสมให้ทั่ว ใช้ผ้าพลาสติกคลุม หมักไว้ประมาณ 30 วัน จึงสามารถนำไปใช้ได้ อัตราที่ใช้ : พืชผัก 500 กิโลกรัมต่อไร่ ไม้ผล 3 - 5 กิโลกรัมต่อต้น

สำนักงานเกษตรอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด

ศพก. (ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร) อำเภอพร้าวกว้าง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด โดยการนำเสนอข้อมูลและข้อเสนอแนะจากเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้แผนปฏิบัติการมีความสอดคล้องและตอบโจทย์ความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง

การมีส่วนร่วมของ ศพก. ในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด ดังนี้

๑. ศพก. เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะจากเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงลึกที่สำคัญในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของแผน

๒. ศพก. มีบทบาทในการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร รวมถึงการจัดการศัตรูพืช การบริหารจัดการน้ำ และอื่นๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาภาคการเกษตรของจังหวัด

๓. ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของเกษตรกรในการสื่อสารและประสานงานกับคณะกรรมการขับเคลื่อนฯ เพื่อให้มั่นใจว่าแผนปฏิบัติการที่จัดทำขึ้นนั้น สอดคล้องกับความต้องการและปัญหาของเกษตรกรอย่างแท้จริง

๔. การนำองค์ความรู้และประสบการณ์ของ ศพก. มาปรับใช้ในแผนปฏิบัติการ ช่วยส่งเสริมการพัฒนาภาคการเกษตรของจังหวัดให้มีความยั่งยืน

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.)

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร) เป็นการวางแผนการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานของศพก. มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑. ร่วมวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ เช่น สภาพพื้นที่ ทรัพยากรที่มีอยู่ ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตสินค้าเกษตร รวมถึงความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่
๒. กำหนดวัตถุประสงค์หลักของแผนปฏิบัติการ เช่น เพื่อเพิ่มผลผลิต เพิ่มคุณภาพสินค้า ลดต้นทุน เพิ่มช่องทางการตลาด หรือพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเกษตร และกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และสามารถวัดผลได้
๓. กำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การถ่ายทอดเทคโนโลยี การจัดหาปัจจัยการผลิต หรือการส่งเสริมการตลาด
๔. ประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน ได้แก่ เกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. คณะกรรมการ ศพก. หลัก สำนักงานเกษตรอำเภอพร้าวกว้าง

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

นายณรงค์ชัย ปาระโกน เกษตรกรต้นแบบเจ้าของ ศพก. อำเภอพรวัว มืองค์ความรู้เด่นในด้านการทำเกษตรอินทรีย์ โดยแรกเริ่มได้ทำการเกษตรเชิงเดี่ยว ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วลิสง และพริก ต่อมามูลนิธิวิทย์.เอ็ม.ซี.เอ. เพื่อการพัฒนาภาคเหนือ ได้มาให้การอบรมแนวความคิดการทำการเกษตรอินทรีย์ในชุมชน จึงมีความสนใจในการทำเกษตรอินทรีย์ และเริ่มทำเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 จนถึงปัจจุบัน และได้รวมกลุ่มเกษตรกรขึ้น โดยมีสมาชิกในชุมชนเข้าร่วม 30 ครอบครัว โดยใช้ชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มเกษตรอินทรีย์ดอกคำ” มีเป้าหมาย เพื่อทำการเกษตรอินทรีย์ลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก ลดหนี้สินของเกษตรกร มีการผลิตแบบปลูกพืชผักหมุนเวียนผสมผสานกับการเพาะปลูกไม้ผล และการเลี้ยงสัตว์ กลุ่มเกษตรอินทรีย์ดอกคำ ได้ทำการผลิตพืชปลอดภัยจากสารพิษ โดยเริ่มจากการผลิตข้าวปลอดภัยจากสารพิษ จนเป็นที่ยอมรับของตลาดระดับจังหวัด ได้รับการรับรองจากสมาคมมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ภาคเหนือ และได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของชมรมผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ปี 2538 จนถึงปัจจุบัน

ในปี 2556 ได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนชื่อ “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรธรรมชาติดอกคำ” และเป็นศูนย์เรียนรู้เกษตรกรรมยั่งยืน วิสาหกิจชุมชน ได้พัฒนาสู่การได้รับรองมาตรฐาน GAP (Good Agriculture Practice) และ PGS (Participatory Guarantee Systems) ในปี 2559 ทำให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีชื่อเสียงเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ทั้งในและต่างประเทศ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรธรรมชาติดอกคำ เป็นกลุ่มอาชีพที่ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยจากสารพิษ ให้มีความมั่นคงทางอาหารภายในชุมชน โดยรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและรักษาพันธุ์พืชท้องถิ่น พร้อมทั้งอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้วยการเน้นให้สมาชิกผลิตพืชหลากหลายชนิด “ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก” ลดต้นทุนการผลิต มีรายได้เพียงพอ มีรายได้เสริมเพิ่มเติมจากการแปรรูปสินค้า มีสุขภาพแข็งแรงและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทำให้กลุ่มฯ มีรายได้เพิ่มขึ้นอีกด้วย

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาด้านราคาผลผลิตที่มีราคาตกต่ำ จึงทำให้เกิดความท้าทายในการอยู่รอดการทำอาชีพเกษตรกรรม จึงเกิดแรงผลักดันในการนำหลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้ ดังนี้

๑. การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ

การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพใช้เอง ช่วยปรับปรุงคุณภาพดิน ลดปริมาณขยะ และเป็นปุ๋ยที่ปลอดภัยต่อพืชและสิ่งแวดล้อม ปุ๋ยหมักช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินร่วนซุย อุ่นน้ำได้ดีขึ้น และระบายน้ำได้สะดวก การนำเศษอาหารและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาทำปุ๋ยหมัก ช่วยลดปริมาณขยะที่ต้องกำจัด ปุ๋ยหมักเป็น

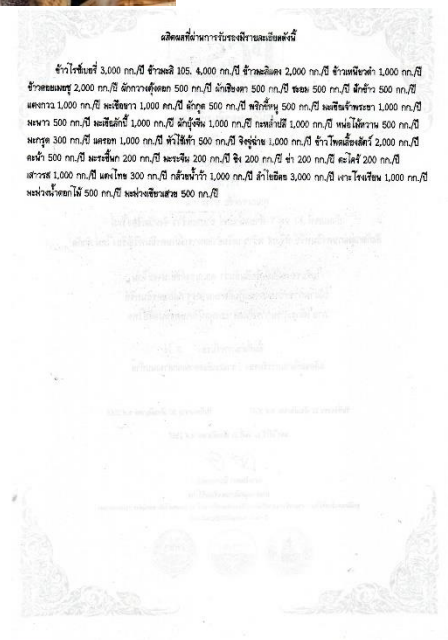
ปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตจากธรรมชาติ ปราศจากสารเคมีที่เป็นอันตรายต่อพืชและผู้ใช้ ปุ๋ยหมักช่วยเพิ่มธาตุอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของพืช ทำให้พืชแข็งแรงและต้านทานโรคได้ดีขึ้น



๓. การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลผลิต

ศพก. อำเภอฟrá้ว สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลผลิตเกษตร โดยการนำข้าวสารมาสีและบรรจุลงในบรรจุภัณฑ์ในสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ข้าว สินค้าของ ศพก. อำเภอฟrá้วได้รับมาตรฐาน PGS จึงทำให้สินค้าของ ศพก. อำเภอฟrá้ว มีมูลค่าเพิ่ม นำไปจำหน่ายได้ราคาดีกว่าพืชผักตามท้องตลาด





๔. การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

ศพก. อำเภอพร้าว มีกระบวนการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรหลายอย่าง โดยสินค้าหลักแล้วจะเป็นการแปรรูปข้าวอินทรีย์หลายสารพันธุ์ ได้แก่ ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวญี่ปุ่น ข้าวมะลิแดง ข้าวเหนียวเขี้ยวงู ข้าวมันปู และข้าวก่ำดอยสะเก็ด จมูกข้าว



๔. การตลาด

ด้านการตลาด ศพก. อำเภอพรวัว นอกจากจะนำสินค้าไปจำหน่ายยังตลาดเกษตรกร ด้านหลังสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ในทุกๆ วันศุกร์ จำหน่ายที่เจ เจ มาร์เก็ต ทุกๆ วันเสาร์ และจำหน่ายที่โรงเรียนดาราวิทยาลัยในทุกๆ วันอังคารแล้ว ศพก. อำเภอพรวัวยังมีช่องทางการจำหน่ายออนไลน์ ทางไลน์ และเฟสบุ๊ก ชื่อ “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรธรรมชาติดอกคำ”



วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรธรรมชาติดอกคำ - อินทรีย์ดอกคำ

311 ถูกใจ • ผู้ติดตาม 336 คน

เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่ทำการเกษตรอินทรีย์ อ.พรวัว จ.เชียงใหม่

ส่งข้อความ

ถูกใจ

...

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร

- การลดต้นทุนการผลิต การปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ลดของเสีย และลดต้นทุนการผลิต ศพก. อำเภอพร้าวนำหลักวิชาการมาปรับใช้ในการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ ซึ่งเป็นการลดต้นทุนการผลิต การใช้พลังงานโซล่าเซลล์ในการสีข้าว เพื่อลดต้นทุนค่าไฟฟ้า

- การลดการระบาดของศัตรูพืช ศพก. อำเภอพร้าวนำการใช้น้ำหมักไล่แมลง พด.๗ เป็นจุลินทรีย์ที่มีคุณสมบัติเพิ่มประสิทธิภาพการสกัด โดยกระบวนการหมักพืชสมุนไพรชนิดต่างๆ เพื่อผลิตสารควบคุมแมลงศัตรูพืช ชนิดและกิจกรรมของจุลินทรีย์ สมุนไพรที่มีประสิทธิภาพควบคุมเพลี้ย (เพลี้ยแป้ง เพลี้ยอ่อน) สมุนไพรที่มีประสิทธิภาพควบคุมหนอน (หนอนกระทู้ผัก หนอนใยผัก)

- การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ศพก. อำเภอพร้าวนำใช้พลังงานโซล่าเซลล์ในการสีข้าว และใช้โรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ ในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร



๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน
การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบ ศพก. อำเภอพร้าวนำ มีขั้นตอนดังนี้

๑. การระบุปัญหาหรือความต้องการ คือการทำความเข้าใจและวิเคราะห์ปัญหาหรือความต้องการที่ต้องการแก้ไขหรือตอบสนองด้วยเทคโนโลยีหรือนวัตกรรม

๒. การค้นหาและรวบรวมข้อมูล การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่มีอยู่แล้ว รวมถึงการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหามีอยู่

๓. การออกแบบและพัฒนา การนำข้อมูลที่รวบรวมมาได้มาออกแบบและพัฒนาเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่เหมาะสมกับปัญหาหรือความต้องการที่ระบุไว้

๔. การทดลองและประเมินผล การทดลองใช้งานเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อประเมินประสิทธิภาพและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ

๕. การนำไปใช้งานจริง การนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมนั้นไปใช้งานจริงในสถานการณ์ที่ต้องการ

๖. การติดตามและปรับปรุง การติดตามผลการใช้งานเทคโนโลยีหรือนวัตกรรม และทำการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น

นายณรงค์ชัย ปาระโกน เกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพร้าว เป็นหมอดินอาสาประจำตำบลน้ำแพร่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ มีการทำเกษตรอินทรีย์ ด้วยระบบการรับรองมาตรฐานแบบมีส่วนร่วม PGS มีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงสูตรกรมพัฒนาที่ดิน การตรวจสอบดินและการจัดการดินเพื่อการเกษตร มีการปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ สามารถคัดเลือกพันธุ์พืชที่ทนทานต่อสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง เช่น ความแห้งแล้ง อุณหภูมิสูง หรือโรคและแมลง ศัตรูพืชที่อาจจะระบาดมากขึ้น มีขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ ดังนี้

การวางแผนการผลิต

๑. วิเคราะห์สภาพพื้นที่ เช่น ลักษณะดิน น้ำ สภาพภูมิอากาศ เพื่อเลือกชนิดพืชที่เหมาะสมในแต่ละฤดูกาล เนื่องจากการทำเกษตรอินทรีย์

๒. เลือกพันธุ์พืชที่มีคุณภาพดี ทนทานต่อโรคและแมลง รวมถึงเหมาะสมกับสภาพพื้นที่

การเตรียมดินและการจัดการดิน

๑. ปรับปรุงโครงสร้างดินให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพืช การจัดการอินทรีย์วัตถุในดิน

๒. วิเคราะห์ดินเพื่อประเมินความอุดมสมบูรณ์ของธาตุอาหารในดิน

๓. วางแผนการให้น้ำที่เหมาะสมกับชนิดพืชและช่วงการเจริญเติบโต

การปลูกและดูแลรักษา

๑. เลือกเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพดี มีความงอกสูง และปฏิบัติตามคำแนะนำในการเพาะปลูก

๒. ปลูกพืชตามระยะปลูกที่เหมาะสม หลีกเลี่ยงการปลูกที่แน่นเกินไป

๓. ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอและเพียงพอต่อความต้องการของพืช

๔. ใช้วิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน เช่น การใช้วิธีกล ใช้น้ำหมักไล่แมลง และการใช้สารชีวภัณฑ์

การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

๑. เก็บเกี่ยวผลผลิตเมื่อถึงระยะที่เหมาะสม เพื่อให้ได้คุณภาพที่ดี
๒. ดูแลรักษาผลผลิตให้มีคุณภาพดี ป้องกันความเสียหายจากการเก็บเกี่ยวและการขนส่ง



๕. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. หลักๆ มีทั้งหมด ๕ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) จิงจูฉ่าย	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑ งาน
๑.๒) เสาวรส	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑ งาน
๑.๓) มะเขือเจ้าพระยา	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑ งาน
๑.๔) พริกชี้หนู	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑ งาน
๑.๕) จิงจูฉ่าย	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑ งาน

๒) ไม่มีสินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก.

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) ไก่พื้นเมือง	จำนวน	๑๐ ตัว
-------------------	-------	--------

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) ลำไย	จำนวน	๔ ไร่
-----------	-------	-------

นอกจากนั้น เกษตรกรต้นแบบ ศพก. อำเภอพร้าวน มีการดำเนินกิจกรรมปลูกพืชผักผสมผสานภายใน ศพก. ได้แก่ ผักบุ้ง กระบี่ มะระ บวบ เสาวรส เป็นต้น

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ข้าวและพืชผัก มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) พืชผัก	เป็นเงิน	๑๒,๐๐๐	บาท/ไร่
๑.๒) ลำไย	เป็นเงิน	๙,๐๐๐	บาท/ไร่
๑.๓) เสาวรส	เป็นเงิน	๔,๐๐๐	บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต		๒๕,๐๐๐	บาท/ไร่
รายได้		๘๔,๐๐๐	บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

- ๑) รายได้รายสัปดาห์ ได้แก่ ข้าวสาร พืชผัก กล้วย
เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๒๐,๐๐๐ บาท/สัปดาห์
- ๒) รายได้รายเดือน ข้าวสาร จำนวน ๔ ตันส่งให้ร้านโอ้กะจู้
เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๖๐,๐๐ บาท/เดือน
- ๓) รายได้รายปี ได้แก่ ลำไย
เฉลี่ยรายได้ปีละ ๓๒,๐๐๐ บาท/ปี



นาง นงค์ชัย ปาระโนน
คุณจึงมีฐานะเพิ่มประสิทธิภาพ
การผลิตสินค้าเกษตรอำเภอห้วย
ฉาง 58 ปี
เกษียณ
หรือ 87 หมู่ 7 ตำบลนาโพธิ์ อำเภอห้วย
ฉางหรือเชียงใหม่ 50190
โทรศัพท์ 063-1183375
อาชีพ การเกษตร
แนวคิดคือประจักษ์ในการดำรงชีวิต ทำกับน้ำใจ
ใจดีกว่าทำให้อีกกว่าแฉะ

ต้นทุนประกอบอาชีพ ปลูกลำไยและผักอินทรีย์
พื้นที่ปลูก 2 ไร่ ระยะเวลาระปลูก 12 เดือนรอบ
เปรียบเทียบระหว่างปีการผลิต 2567 กับปีการผลิต 2566

รายการ	ปี 2567	ปี 2566
รายได้		
- ขายลำไย	32,000.00	25,000.00
- ขายผักอินทรีย์	52,000.00	40,000.00
รวมรายได้	84,000.00	65,000.00
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		
การดูแลโคนต้นลำไย (ค่าแรง)	5,000.00	5,000.00
การบำรุงต้นลำไย (ปุ๋ยหมัก น้ำหมัก)	3,000.00	2,500.00
การเตรียมดินปลูกผัก	2,000.00	2,000.00
ค่าเมล็ดพันธุ์ผัก	1,500.00	1,500.00
ค่าปุ๋ยหมัก น้ำหมัก ปุ๋ยคอก	2,000.00	1,500.00
ค่าวัสดุอุปกรณ์แปลงปลูกผัก	1,500.00	1,000.00
ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิต		
ค่าแรงในการเก็บลำไย	4,000.00	4,000.00
ค่าแรงในการเก็บเกี่ยวผัก	2,000.00	2,000.00
ค่าขนส่งในการขายลำไย	1,000.00	1,000.00
ค่าขนส่งในการขายผัก	3,000.00	2,500.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่ายทั้งหมด	25,000.00	23,000.00
หัก ปัจจัยการผลิตเหลือ		
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น	25,000.00	23,000.00
กำไร(ขาดทุน)จากการทำสวนลำไย	59,000.00	42,000.00

ผลการประกอบอาชีพ 1 รอบการผลิตปัจจุบันมีกำไร(ขาดทุน)เพิ่มขึ้นจากการผลิตสินค้า
จำนวน 17,000.00 บาท เนื่องจาก ราคาขายดีตลาดสูงขึ้น





๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ

การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกอย่างมาก ทั้งในด้านประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตที่มีคุณภาพ และยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร นอกจากนี้ยังช่วยให้เกษตรกรสามารถบริหารจัดการความเสี่ยง และปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้ดีขึ้น

- ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง

๑. เทคโนโลยีและนวัตกรรมช่วยให้เกษตรกรสามารถควบคุมปัจจัยการผลิตต่างๆ เช่น น้ำ, แสง, อุณหภูมิ ได้อย่างแม่นยำ ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปริมาณมากขึ้น

๒. การใช้เทคโนโลยีช่วยลดการใช้แรงงานคน ลดการใช้ทรัพยากรที่ไม่จำเป็น เช่น น้ำและปุ๋ย ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง

๓. ช่วยให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น การนำเทคโนโลยีมาใช้ทำให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การตลาด และความรู้ต่างๆ ได้ง่ายขึ้น ช่วยเพิ่มรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำ และยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

๔. เทคโนโลยีชีวภาพ ช่วยในการปรับปรุงพันธุ์พืชและสัตว์ ให้มีความทนทานต่อโรคและสภาพแวดล้อม

๕. แพลตฟอร์มและแอปพลิเคชัน ช่วยในการเข้าถึงข้อมูล การตลาด การจัดการฟาร์ม

- ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

๑. เพิ่มผลผลิต และลดต้นทุนการผลิต เทคโนโลยีต่างๆ เช่น โดรนเพื่อการเกษตร, ระบบให้น้ำอัจฉริยะ และการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ช่วยให้เกษตรกรจัดการแปลงเพาะปลูกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดการใช้ทรัพยากร เช่น น้ำและปุ๋ย รวมถึงลดต้นทุนแรงงาน

๒. ยกระดับคุณภาพของสินค้า เทคโนโลยีช่วยให้เกษตรกรสามารถตรวจสอบคุณภาพผลผลิตได้อย่างแม่นยำ และปรับปรุงกระบวนการผลิตให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

- ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

๑. เป็นแหล่งเรียนรู้ให้เกษตรกรในชุมชน

๒. พลังงานที่ใช้เป็นพลังงานสะอาด ไม่สร้างมลพิษให้แก่ชุมชน

๖. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การสีข้าวของ ศพก. อำเภอฟ้าไร่ ใช้พลังงานโซล่าเซลล์ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพลังงานจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งการใช้โซล่าเซลล์ เป็นแหล่งพลังงานทดแทนที่สะอาดและยั่งยืน ซึ่งเป็นสาเหตุของมลพิษและภาวะโลกร้อน นอกจากนี้ยังช่วยลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่กำลังลดน้อยลง เช่น น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ การผลิตไฟฟ้าจากโซล่าเซลล์ไม่ปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น คาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งเป็นสาเหตุของภาวะโลกร้อนและมลพิษทางอากาศ

การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยใช้โรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ โดยการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในการอบแห้งผลิตภัณฑ์แทนการใช้พลังงานจากน้ำมันเชื้อเพลิงหรือไฟฟ้า ซึ่งเป็นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและมลพิษทางอากาศ นอกจากนี้ยังช่วยลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำมัน หรือแก๊สธรรมชาติ และลดการทำลายป่าไม้เพื่อนำมาเป็นเชื้อเพลิง

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การผลิตพืชผักอินทรีย์ มีประโยชน์อย่างมากต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยหลักการแล้ว เกษตรอินทรีย์มุ่งเน้นการทำการเกษตรโดยไม่ใช้สารเคมีและพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก ซึ่งส่งผลดีต่อดิน น้ำ อากาศ และสิ่งมีชีวิตต่างๆ ในระบบนิเวศ เกษตรอินทรีย์ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยหมักและอินทรีย์วัตถุอื่นๆ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ทำให้ดินมีความสามารถในการอุ้มน้ำและธาตุอาหารได้ดีขึ้น การไม่ใช้สารเคมีทางการเกษตร เช่น ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง ช่วยลดการปนเปื้อนของสารเคมีในดิน น้ำ และอากาศ ซึ่งเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตและระบบนิเวศ เกษตรอินทรีย์ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลายชนิดและสร้างระบบนิเวศที่สมดุล ซึ่งเอื้อต่อการอยู่อาศัยของแมลง นก และสัตว์อื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ เกษตรอินทรีย์ส่งเสริมการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้ดินสามารถกักเก็บน้ำได้ดีขึ้น ดินในระบบเกษตรอินทรีย์มีอินทรีย์วัตถุสูง ซึ่งช่วยในการกักเก็บคาร์บอนและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

การสีข้าว การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในกระบวนการสีข้าว ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้หลายด้าน เช่น ลดการใช้พลังงานไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงฟอสซิล ซึ่งเป็นสาเหตุของมลพิษและภาวะโลกร้อน, ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก, และลดการใช้น้ำในการผลิตไฟฟ้า. นอกจากนี้ การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ยังช่วยลดการพึ่งพาแหล่งพลังงานที่ไม่ยั่งยืน และส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม.

การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยใช้โรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ โรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติโดยการลดการใช้พลังงานจากแหล่งอื่น ๆ ที่อาจส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล ซึ่งเป็นต้นเหตุของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและมลพิษทางอากาศ นอกจากนี้ โรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ยังช่วยลดการใช้ที่ดินในการตากผลผลิตทางการเกษตรแบบดั้งเดิม และลดการสูญเสียผลผลิตจากการถูกแมลงหรือสัตว์รบกวน

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

๑. ความรู้ด้านการจัดการดิน

นายณรงค์ชัย ปาระโณ เกษตรกรต้นแบบ ศพก. อำเภอพร้าวกว้าง เป็นผู้มีความรู้ด้านการจัดการดิน การเป็นหมอดินอาสาของกรมพัฒนาที่ดิน จึงได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดการดิน การปรับปรุงโครงสร้างของดินให้ร่วนซุย ระบายน้ำได้ดี และอุ้มน้ำได้เหมาะสม โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือการไถกลบพืชตระกูลถั่ว ความรู้ในด้านการทำปุ๋ยหมักช่วยในการลดต้นทุนการผลิต รวมถึงการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความรู้ด้านการจัดการดินของเกษตรกรต้นแบบ ศพก. อำเภอพร้าวกว้างเป็นจุดเด่น ของ ศพก. โดยได้เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรอยู่เสมอ

๒. ความรู้ด้านมาตรฐานการผลิต

นายณรงค์ชัย ปาระโณ เกษตรกรต้นแบบ ศพก. อำเภอพร้าวกว้าง มีกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองมาตรฐานแบบมีส่วนร่วม PGS (Participatory Guarantee Systems) คือระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดหลักเกณฑ์ การตรวจสอบ และการรับรอง โดยมีเป้าหมายเพื่อขยายฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรรายย่อย และสร้างความน่าเชื่อถือในตลาด ซึ่ง ศพก. อำเภอพร้าวกว้าง ได้รับการจัดตั้งจากสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ให้เป็นศูนย์ PGS ซึ่งในจังหวัดเชียงใหม่มีศูนย์ PGS ทั้งหมด ๕ ศูนย์

๓. ความรู้ด้านการแปรรูป กิจกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะข้าว ของ ศพก. อำเภอฟร้าว สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิต โดยการนำข้าวสารอินทรีย์จากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรธรรมชาติดอกคำ นามาสีและบรรจุถุงจำหน่าย เป็นยอมรับของตลาด

๔. ความรู้ด้านการตลาด นายณรงค์ชัย ปาระโกณ เกษตรกรต้นแบบ ศพก. อำเภอฟร้าว เป็นผู้มีความรู้ด้านการตลาดสินค้าเกษตร สามารถทำการตลาดผลผลิตทางเกษตรด้วยตนเอง โดยนำผลผลิตทางการเกษตรไปจำหน่ายที่ตลาดเกษตรกรหลังสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ ทุกวันศุกร์ จำหน่ายที่ตลาดเจ เจมาร์ทเกิด ทุกๆ วันเสาร์ สามารถเพิ่มมูลค่าให้ข้าว และพืชผักให้ได้ราคาดีกว่าจำหน่ายในท้องตลาด นอกจากนั้นยังทำตลาดออนไลน์ โดยขายผ่านเพจเฟซบุ๊ก

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

นอกจากเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอฟร้าว ยังเป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลตำบลน้ำแพร่ เป็นศูนย์ PGS ของสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เกษตรกรและผู้สนใจ เข้าไปศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรในรูปแบบต่างๆ โดยทั่วไปศูนย์เหล่านี้จะมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การจัดอบรม การสาธิต การฝึกปฏิบัติจริง และการศึกษาดูงานในพื้นที่จริง เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้รับความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ โดยเน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม เป็นศูนย์ที่เน้นการเรียนรู้การทำเกษตรตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอฟร้าว มีบทบาทสำคัญในการเป็นแหล่งเรียนรู้และให้บริการด้านการเกษตรแก่เกษตรกรในพื้นที่ โดยทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกษตรกรเผชิญอยู่ ศพก. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาด รวมถึงการให้บริการทางการเกษตรต่างๆ มีบทบาทในการบูรณาการหน่วยงานต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ ศพก. ให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในเรื่องต่างๆ เช่น การจัดการผลผลิต การลดต้นทุน การแก้ปัญหาโรคและแมลง รวมถึงการตลาด

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอฟร้าว ให้บริการทั้งข้อมูลข่าวสารและวิชาการด้านการเกษตรแก่เกษตรกรในพื้นที่. นอกจากนี้ ศพก. ยังเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาด รวมทั้งเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ ทำหน้าที่เป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรในพื้นที่ เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกร เป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เพื่อให้การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร

การเป็นศูนย์เรียนรู้การทำเกษตรอินทรีย์ จึงมีเกษตรกรมารับการถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกษตรกรที่ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับ นำไปปฏิบัติในการทำเกษตรอินทรีย์ และเล็งเห็นถึงข้อดีของการทำเกษตรอินทรีย์ การทำเกษตรอินทรีย์ปลูกพืชแบบผสมผสานสามารถสร้างรายได้รายวัน ไม่ใช่สารเคมีจึงทำให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี การทำเกษตรแบบยั่งยืน ช่วยรักษาสภาพแวดล้อม ลดการใช้สารเคมี และส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเกษตรกรในตำบลน้ำแพร่ที่ได้รับองค์ความรู้จาก ศพก. ไปปฏิบัติและได้รวมกลุ่มกับปลูกพืชผักอินทรีย์จำหน่ายในชุมชน ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนผักปลอดสารอาหารปลอดภัยบ้านน้ำแพร่เมืองป่า



๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพร้าว มีส่วนสำคัญในการมีส่วนร่วมในพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ เนื่องจากการเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพร้าว การเป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลตำบลน้ำแพร่ การเป็นศูนย์ PGS ของสถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

นายณรงค์ชัย ปาระโกน เกษตรกรต้นแบบ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพร้าว ในฐานะเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพร้าว มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและบริหารจัดการศูนย์ฯ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีหน้าที่หลักในการกำหนดแนวทางการพัฒนา วางแผนการดำเนินงาน และติดตามประเมินผลการดำเนินงานของ ศพก. นอกจากนี้ ยังมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของ ศพก. ให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนด มีบทบาท ดังนี้

๑. มีหน้าที่ในการกำหนดแนวทางการพัฒนา ศพก. ระดับอำเภอ ให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และแผนพัฒนาจังหวัด

๒. การขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศพก. ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด และดูแลการให้บริการของ ศพก. ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่

๓. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของ ศพก. เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างทันท่วงที

๔. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้การดำเนินงานของ ศพก. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๕. เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศพก. และเป็นที่ปรึกษาให้กับคณะกรรมการและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

๖. รายงานผลการดำเนินงานของ ศพก. ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามระยะเวลาที่กำหนด



๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน นายณรงค์ชัย ปาระโกน เกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพร้าวมี่มีความภาคภูมิใจที่ได้ยกระดับจากศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพร้าวมี่ได้แบ่งปันองค์ความรู้ให้แก่พี่น้องเกษตรกรการทำเกษตรอินทรีย์ มีต้นทุนต่ำ มีคุณภาพชีวิตที่ดี รักษาสิ่งแวดล้อม เป็นการทำการเกษตรที่ยั่งยืน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการ นายณรงค์ชัย ปาระโกน เกษตรกรต้นแบบ ศพก. อำเภอพร้าวมี่ตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านสหกรณ์ดารี หมู่ที่ ๗ ตำบลน้ำแพร่ อำเภอพร้าวมี่ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทสำคัญในการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเป็นตัวแทนของราษฎรในหมู่บ้าน และเป็นผู้ประสานงานระหว่างราษฎรกับหน่วยงานราชการ ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ดูแลความเป็นอยู่ของราษฎรในหมู่บ้าน รักษาความสงบเรียบร้อย และส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน ส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีในหมู่บ้าน เช่น การจัดงานประเพณีต่างๆ ของหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ เช่น งานประเพณีของวัดถ้ำดอกคำ งานประเพณีหล่อเทียนพรรษา การส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น นอกจากนั้น ยังมีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษาให้แก่เทศบาลตำบลน้ำแพร่อีกด้วย การดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรในพื้นที่และหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานราชการในพื้นที่และนอกพื้นที่ กลุ่ม องค์กรต่างๆ และสถาบันการศึกษา เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ได้เข้าถึงการช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ

ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบไม่เป็นทางการ นายณรงค์ชัย ปาระโกน เกษตรกรต้นแบบ ศูนย์ ศพก. อำเภอพร้าวมี่ เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงการทำการเกษตร โดยน้อมนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ มาปรับใช้กับกิจกรรม

การเกษตรของตนเองอย่างเป็นรูปธรรม สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน นอกจากนั้นยังเป็นผู้นำเกษตรกรในพื้นที่ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำการเกษตรเช่นเดียวกับตน มีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ โดยการเป็นศูนย์เรียนรู้การทำการเกษตรอินทรีย์ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ สามารถเป็นตัวอย่างของผู้ทำการเกษตรอินทรีย์ที่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม สามารถผลิตผลผลิตทางการเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน PGS ซึ่งเป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร ดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรแบบครบวงจร ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ คือเป็นทั้งผู้ผลิต ผู้ทำการแปรรูป และการตลาดด้วยตนเอง สำหรับชุมชน เกษตรกรต้นแบบ ศูนย์ ศพก. อำเภอพร้าวน้ำหอม ได้ชักชวนเกษตรกรในชุมชนมาดำเนินธุรกิจร่วมกัน โดยมีสมาชิกในชุมชนเข้าร่วมในขณะนั้น จำนวน ๓๐ ครอบครัว โดยใช้ชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มเกษตรอินทรีย์ดอกคำ” มีเป้าหมาย เพื่อทำการเกษตรอินทรีย์ ลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก ลดหนี้สินของเกษตรกร มีการผลิตแบบปลูกพืชผักหมุนเวียน ผสมผสานกับการเพาะปลูกไม้ผล และการเลี้ยงสัตว์ ”

การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรกับหน่วยงานในพื้นที่ ศูนย์ ศพก. อำเภอพร้าวน้ำหอม เป็นศูนย์เรียนรู้ให้กับหน่วยงานในพื้นที่หลายหน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอพร้าวน้ำหอม สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอพร้าวน้ำหอม ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอพร้าวน้ำหอม สหกรณ์อินทรีย์เชียงใหม่ จำกัด เป็นต้น

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

นายณรงค์ชัย ปาระโณ เกษตรกรต้นแบบ ศพก. อำเภอพร้าวน้ำหอม ในฐานะผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้เสียสละ ทั้งสละเวลา ความสุขส่วนตัว เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ได้นำชาวบ้านในหมู่บ้านทำกิจกรรมจิตอาสา พัฒนาหมู่บ้าน ทำฝายกั้นน้ำ เสียสละช่วยเหลือสังคม สนับสนุนกิจกรรมของวัดและโรงเรียน และงานสาธารณประโยชน์ต่างๆ ในชุมชน ในฐานะประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพร้าวน้ำหอม มีความเสียสละในถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกร เสียสละเวลาในการขับเคลื่อนงาน ศพก. เข้าประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ทั้งระดับอำเภอและจังหวัด

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ช่วยเหลือเกษตรกร ช่วยเหลือกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น” เป็นข้อคิดประจำตัวของนายณรงค์ชัย ปาระโณ เกษตรกรต้นแบบ ศพก. อำเภอพร้าวน้ำหอม ในการทำงาน

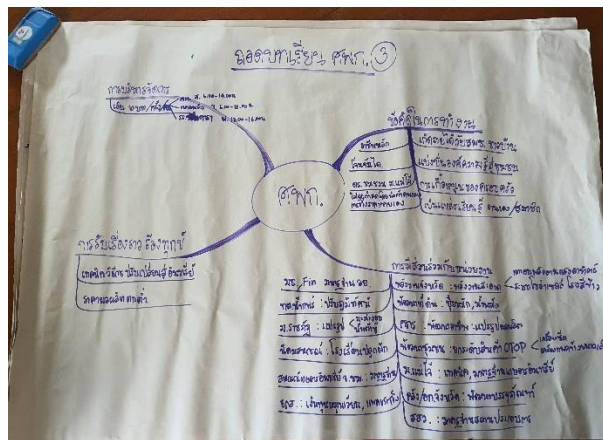
ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย

- | | |
|-------------------------|---|
| ๑. นางสาวสุกัญญา มนุแสง | เกษตรอำเภอพร้าวน้ำหอม |
| ๒. นางรณมา ยะแสง | นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ |
| ๓. นางสาวฐิติมา กาบบัว | นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ |
| ๔. นางจรรุวรรณ ยศชนะ | นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ |
| ๕. นางเกศราภรณ์ สีเงิน | นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ |

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

กระบวนการถอดบทเรียน โดยใช้การทำแผนผังความคิด (Mind Mapping) ซึ่งเป็นวิธีการจัดระเบียบและสรุปข้อมูลจากบทเรียนหรือประสบการณ์ต่างๆ โดยใช้ภาพ แขนงความคิด และคำสำคัญ เพื่อให้เห็นภาพรวมและความสัมพันธ์ของข้อมูลได้ง่ายขึ้น

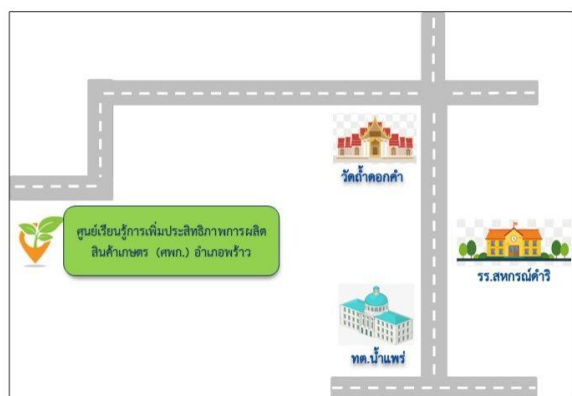


๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน
ไม่มี

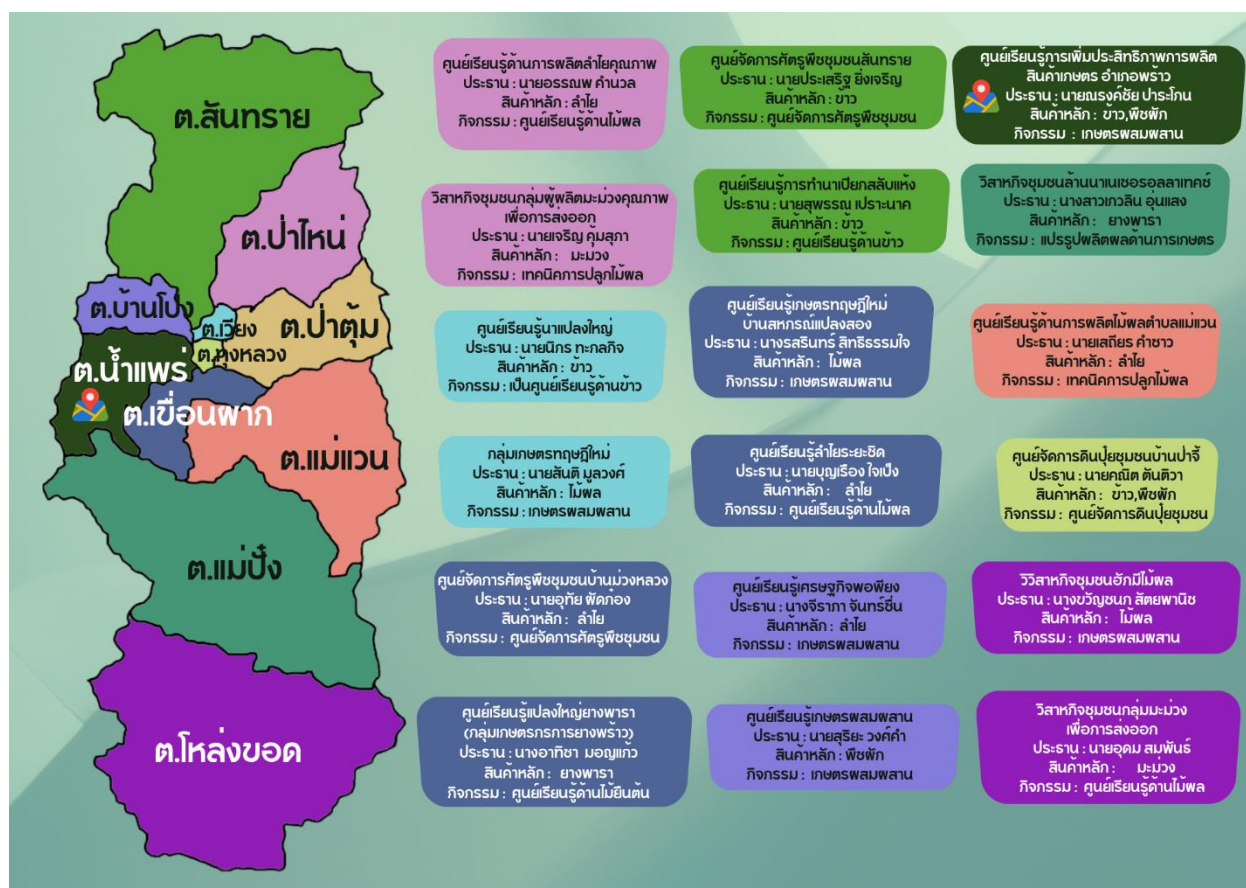
ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. อำเภอพร้าวกว้าง



แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. เครือข่าย



ภาพกิจกรรม

การถอดบทเรียน โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปี ๒๕๖๘
วันที่ ๔ เดือนมิถุนายน ๒๕๖๘





ภาพกิจกรรม

การถอดบทเรียน โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม
ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปี ๒๕๖๘
วันที่ ๑๘ เดือนมิถุนายน ๒๕๖๘



สูตรปุ๋ย

1. กระดูกปลา กากละ 30 กก. 5 กก.
2. ซีอิ๊ว 3 กก. ละ 30 กก.
3. น้ำส้ม 3 กก. ละ 30 กก.
4. ซีเมนต์ 5 กก. ละ 30 กก.
5. ฟอสเฟต 5 กก. / 30 กก.
6. สูตรปุ๋ยสำหรับข้าว 10 กก. ละ 30 กก.
 - ปุ๋ย 2 กก.
 - ปุ๋ย 30 กก. 5 กก.
 - ปุ๋ย 1 กก.
 - ปุ๋ย 10 กก.

ภาพกิจกรรม

การถอดบทเรียน โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปี ๒๕๖๘

วันที่ ๒๕ เดือนมิถุนายน ๒๕๖๘



